

POSTANOWIENIE

Dnia 28 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z wniosku M. W. i X. W.
przy uczestnictwie W. W.
o zmianę stwierdzenia nabycia spadku po D. W.,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 28 maja 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 15 września 2020 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania**
- 2) zasądza od wnioskodawców na rzecz uczestnika koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 360 zł (trzysta sześćdziesiąt) zł.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy M.W. i X.W. domagali się zmiany prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie VI Ns (...), stwierdzającego, że spadek po D.W., zmarłej w dniu 5 października 2009 r., na mocy ustawy nabyli wprost jej mąż W.W. oraz syn Y.W. po ½ części każdy z nich. Wnioskodawcy, będący wnukami zmarłej oraz dziećmi uczestnika postępowania Y.W., twierdzili, że zmarła pozostawiła testament, na mocy którego do spadku powołała M.W., X.W. oraz Y.W. we wskazanych we wniosku częściach.

Postanowieniem z dnia 12 czerwca 2019 r., Sąd Rejonowy oddalił ten wniosek; apelacja wnioskodawców od tego orzeczenia została oddalona postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z dnia 15 września 2020 r. Wnioskodawcy zaskarżyli to orzeczenie skargą kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynach kasacyjnych objętych art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Powołując się na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. skarżący zarzucili, że zostali pozbawieni możliwości obrony przysługujących im praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.), albowiem Sąd Okręgowy naruszył art. 214 k.p.c., odmawiając odroczenia rozprawy odwoławczej wyznaczonej na dzień 15 września 2020 r., mimo wniosku M.W. o odroczenie, uzasadnionego faktem świadczenia pracy zawodowej na terenie Szwajcarii i nieotrzymania urlopu umożliwiającego mu przyjazd do Polski. W ocenie tego skarżącego, pozbawiło go to możliwości popierania złożonego w postępowaniu apelacyjnym wniosku o dopuszczenie przez Sąd Okręgowy dowodu z zeznań świadków wskazanych w piśmie procesowym z dnia 7 lipca 2020 r. Stosownie do art. 379 pkt 5 k.p.c. nieważność postępowania

występuje wtedy, gdy strona postępowania, wbrew swej woli, zostaje faktycznie pozbawiona możliwości działania w postępowaniu lub jego istotnej części. Ocena, czy doszło do nieważności wymaga uprzedniego rozważenia, czy w konkretnej sprawie nastąpiło naruszenie określonych przepisów procesowych, czy uchybienie to miało wpływ na możliwość działania strony oraz czy mimo zaistnienia tych dwóch przesłanek, strona mogła bronić przysługujących jej praw. Tylko przy kumulatywnym spełnieniu wszystkich tych warunków można mówić o pozbawieniu strony możliwości obrony jej praw prowadzącym do nieważności postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2010 r., II CSK 404/09, z dnia 16 lipca 2009 r., II PK 13/09, z dnia 7 listopada 2007 r., II CSK 339/07 - nie publ.). W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania pozwani nie wykazali jednak takich okoliczności. O pozbawieniu możliwości obrony praw pozwanych w powyższym rozumieniu nie świadczy odmowa odroczenia przez Sąd Apelacyjny rozprawy apelacyjnej, skoro uczestniczył w niej zawodowy pełnomocnik procesowy wnioskodawców, reprezentujący ich prawa i interesy, podtrzymujący wniosek o przesłuchanie świadków wskazanych w piśmie procesowym, który na podstawie art.162 k.p.c., zgłosił umotywowane zastrzeżenie do protokołu rozprawy co do postanowienia Sądu drugiej instancji oddalającego te wnioski, wobec nie wykazania przez skarżących przesłanek wskazanych w art. 381 k.p.c. Skarżący nie wykazali zatem wystąpienia przywołanej przyczyny kasacyjnej.

Wnioskodawcy podnieśli również, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ze względu na naruszenie art.381 w zw. z art. 670 § 1 k.p.c. przez oddalenie wniosków dowodowych z zeznań wyżej opisanych świadków. Oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na przyczynie kasacyjnej objętej art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nakładało na skarżących powinność wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia wskazanych przepisów postępowania. Zgodnie z dominującym poglądem orzecznictwa i nauki prawa, oczywistość tego naruszenia polega na tym, że jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby zagłębiania się w szczegóły sprawy lub dokonywania poszerzonej analizy przepisów istotnych dla wyniku sprawy. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo

oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230). Skonfrontowanie uzasadnienia tezy skarżących o oczywistej zasadności skargi z treścią uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w części wyjaśniającej przyczyny oddalenia przez ten Sąd wniosków dowodowych (skarżący nie wykazali, że nie mogli powołać tych świadków w postępowaniu przed sadem pierwszej instancji lub by potrzeba ich powołania powstała później), prowadzi do konstatacji, że czwarta przyczyna kasacyjna nie została przez wnioskodawców wykazana.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego na rzecz uczestnika postępowania, który wniósł w terminie odpowiedź na skargę kasacyjną wnioskodawców, orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

jw